

Guantánamo és el símbol més clar de la tortura que posen en pràctica les grans potències com Estats Units, però últimament han sortit altres Guantánamos a l'Europa de l'Est ■ ARXIU

Paul Auster, Salman Rushdie i la periodista catalana Emma Reverter participen en una denúncia literària col·lectiva dels abusos de Guantánamo i la CIA

Miracle contra la tortura

Anna Grau
NOVA YORK

Dimarts passat a les set del vespre una cua immensa de gent donava voltes com una ensalçada per entrar al Cooper Union's Great Hall de Nova York a escoltar setze escriptors aplegats per la divisió americana del PEN, per parlar i llegir contra la tortura. El resultat va tenir un punt de miracle.

A la llista d'oradors hi havia noms que es presenten sols com el de Paul Aus-

ter, Don Delillo i Salman Rushdie. Sandra Cisneros i Martín Espada garantien l'accent hispà. La presència catalana va tenir una representant versàtil en l'excorresponsal de l'AVUI Emma Reverter, que hi era no només com a escriptora sinó també com a advocada i periodista, autora del llibre *Guantánamo. Prisoneros en el limbo de la ilegalidad internacional*.

Fa dos anys que Reverter va visitar aquells lllocs amb camp de golf i Mc Donald's.

Es veu que no tenien manies a convidar periodistes una setmana sencera per presumir davant d'ells de les instal·lacions. Llàstima que, per gaudir-ne, calgués renunciar a l'estatus més elemental de presoner de guerra (o de pau) garantit per convenis internacionals subscrits fins i tot pels Estats Units.

Dos anys després, no és que el més calent sigui a l'aiguera, és que encara és pitjor: a la vergonya intacta de Guantánamo s'hi ha sumat

la d'Abu Grahb, més la revelació de l'existència de presons secretes en diversos lllocs escampats pel món, més l'evidència d'informes fins i tot interns, prevenint la mateixa CIA que els seus sistemes d'interrogatori no resistirien l'escrutini de la Convenció de Ginebra...

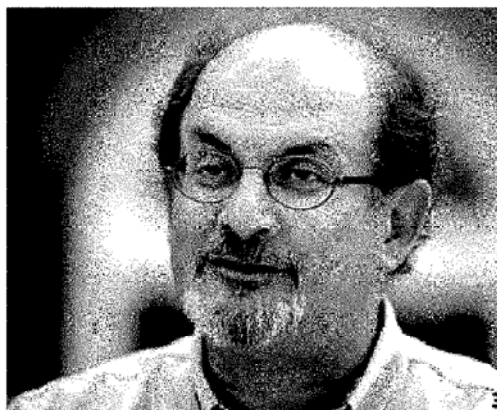
"Nosaltres no torturem", afirmava el mateix dimarts durant una visita oficial a Panamà el president George W. Bush. Atenció, però, que no estava negant les

acusacions, sinó l'evidència: el que feia era negar-li la consideració tècnica de tortura a la seva manera de fer.

¿S'han de reduir aquestes misèries a un debat de sofistes? "Si a Amèrica no es tortura, llavors, ¿quin problema hi ha a aprovar una llei que prohibeixi torturar?", va observar, càustic, Salman Rushdie, que, una mica com l'estrella de la moderna persecució literària mundial que és, es va reservar el privilegi d'obrir i tancar la tanda de lectures.

Però, si Rushdie podia encarnar com ningú el morbo de la víctima impecable, certa forma de responsabilitat exigent i íntima, certa idea de la culpa i la innocència on se salva tothom o ningú, emanava amb nitidesa sensacional de la figura de Paul Auster.

Poc abans de començar l'acte li vàrem demanar què en pensava, de la negació de la tortura feta per George Bush: "Doncs, per desgràcia, n'hi ha prou evidències; per als Estats Units d'Amè-

1. **Emma Reverter**, la ponent catalana de l'acte ■ ANNA GRAU
2. **Paul Auster**, un dels oradors, va dir que se sentia "furiós" ■ AVUI
3. **Salman Rushdie** va invocar la Guerra del Vietnam ■ DYLAN MARTINEZ/REUTERS
4. **Mary Ann Newmann**, la novaioquesa amiga de les lletres catalanes, seia a primera fila ■ ANNA GRAU

rica, estar embolicats en disputes així sobre si es tortura gent o no, és un dels moments més tristos de la història d'aquest país. Els nostres ideals com a americans són sublims... però no és el primer cop que tenim, al llarg de la nostra història, taques massa negres en aquests ideals. En moments així, esdevé una obligació moral actuar i reaccionar com éssers humans. Jo em sento dolgut, em sento furiós, em sento desesperat. Vull fer-hi alguna cosa".

És clar, tothom hi vol fer alguna cosa. La qüestió sol ser: quina? Reunir-se setze escriptors famosos i anar passant un per un per un faristol a llegir fragments d'altres escriptors, què canvia, en el fons? De què serveixen els llibres?

Auster no té gens clar que els llibres canviïn el món. Però sí que els considera un reducte d'autèntic diàleg, de coneixença de l'altre: "Dos estranys es troben, el lector i l'escriptor, i fan el llibre junts. No és l'única ma-

nera que hi ha de pensar, ni d'actuar, n'hi ha d'altres... però aquesta dels llibres és molt especial per la seva permanència, per la fidelitat del llibre, al qual pots tornar sempre que vulguis, llegir-te'l vint vegades".

Entendre això potser marcava la grandiosa diferència entre l'acte de dimarts i qualsevol protesta merament política de les que s'organitzen tan sovint. Només s'havia de girar els ulls cap al públic, cap a aquelles cares anònimes que desafiant el fred de novembre, la vergonya aliena i certa incomprensió mundial (ah, però existeixen els americans justos?) havien fet tantíssima cua no només per escoltar sinó, sobretot, per connectar. Per deixar-se implicar per l'immens poder de la paraula amb intenció, molt més enllà del que mai podria arrossegar-los la mera acumulació de dades injustes.

"Veient Guantánamo, ¿com pot cap de nosaltres estar segur que qualsevol

"Si a Amèrica no es tortura, quin problema hi ha a aprovar una llei que prohibeixi torturar?", va dir Rushdie

dia els nostres amics o les nostres famílies no es poden veure privats també dels seus drets més elementals?", els esperonava brechtianament Emma Reverter, que en canvi va triar per llegir un poema de José Agustín Goytisolo, *Nadie está solo* (traduït a l'anglès per la gran amiga americana de les lletres catalanes, Mary Ann Newman, que també hi era).

La Guerra del Vietnam

I Rushdie invocant la Guerra del Vietnam. I Martín Espada llegint un altre poema desafiant, de Raúl Zurita, per invocar com és possible l'amor després dels dictadors i de la tortura. I Edward Albee, l'autor de *Qui té por de Virginia Woolf?*, recordant on va rebre Federico García Lorca l'infame tret de gràcia dels seus executors. Etc. Al final, el miracle de la indignació creativa s'havia escampat tant que començava a semblar possible fer realment alguna cosa... i una mica més.